

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Anna Frantalová
Téma práce:	Právnícká dvouletka a činnost politické komise v letech 1948 - 1950
Rozsah práce:	146 stran
Datum odevzdání práce:	14.08.2020.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma práce a zvláště v podobě, jak je v práci zpracováno (kdy část matérie práce přesahuje rámec, který by snad v zjednodušeném pohledu bylo možné očekávat – např. jde o pasáž s. 25 – 45), se dotýká celé řady otázek a překračuje tak čistě rámec právní historie. Zahrnuje nejen konkrétní otázku činnosti politické komise ve vztahu k rekonstrukci řady klíčových právních předpisů československého právního řádu v letech 1948 – 1950, ale rovněž se dotýká techniky a organizace legislativních prací nebo otázek kontinuity a diskontinuity. Tyto všechny otázky zůstávají stále vysoce aktuální, včetně potřeby objektivně zkoumat a analyzovat právo a jeho procesy tvorby i aplikace a interpretace z doby dominance Komunistické strany Československa. To odráží ostatně i vyšší důraz, který je na výuku práva z tohoto dějinného období kladen v rámci nové akreditace na Právnícké fakultě Univerzity Karlovy. Práce souvisí s výzkumem týkajícím se právnícké dvouletky, který byl v nedávných letech na PF UK uskutečněn. Již na tomto místě je nutno podotknout, že nyní se jedná o uznání disertační práce za práci rigorozní, tedy lze odkázat ve většině na připomínky a náměty, které již vznesli oponenti i vedoucí práce v posudcích k práci disertační a není nezbytné tyto v tomto oponentském posudku opakovat.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Autorka vycházela při zpracování práce z archiválií, tištěných pramenů (zejména ze stenoprotokolů), právních předpisů i z domácí nebo zahraniční literatury. Přestože bývá dobrým zvykem, zvláště u kvalifikačních prací vyššího stupně, aby autor/ka v úvodních pasážích práce přiblížil/a rovněž použité metody při zpracování textu a došlo k vysvětlení jejich výběru, takovou část v posuzované práci čtenář nenalezne. Lze však z obsahu vyvodit a konstatovat, že kol. Frantalová se držela metodologie standardní a použila zejména metodu deskriptivní, historickou, ale rovněž analytickou. Součástí textu oponované práce jsou rovněž medailonky osobností, jež v komisi působily či měly na činnost politické komise vliv (s. 46 – 68 a 76 – 82), byť není zřejmé, podle jakého kritéria kol. Frantalová provedla výběr osob a rovněž by bylo možné např. ještě zařadit některé doplňkové zdroje k těmto biogramům (např. memoárového charakteru jako u A. Čepičky V německém zajetí od Jiřího Beneše).

3. Formální a systematické členění práce

Práce se člení na úvod (s. 5 – 11), následovaný vlastními statemi práce. První kapitola (s. 11 – 25) se věnuje kodifikačním pracem do roku 1948. Následuje kapitola vymezující právní rámec, organizační zajištění a stručný přehled výsledků právnícké dvouletky jako takové (s. 25 – 45). Vlastní obsah práce, na který by možná měl být rozsahově položen ještě o něco větší vliv, představuje kapitola č. 4, jež tvoří cca 2/3 práce. Ta se zabývá ustavením a personálním složením politické komise včetně již výše zmíněných medailonků, vlivům ministra spravedlnosti a zahraničních vzorů na činnost politické komise a naopak vlivem politické komise na konečnou podobu autorkou vybraných obecně závazných normativních aktů. A

rovněž se věnuje úloze Národního shromáždění v zákonodárném procesu (s. 122 – 124). Konečně je vlastní stat' zakončena shrnujícím závěrem (s. 124 – 131).

Systematika práce je založena na kombinaci chronologie a věcného kritéria. Jedním z kritérií, která systematiku ovlivnila, mohla snad být i dostupnost materiálů. Bylo by možné doporučit některé dobové dokumenty zařadit spíše do příloh práce nežli do vlastního textu (viz např. s. 54 – 58). Podobně by až v příloze mohla být tabulka účasti členů na zasedání komise (s. 72), kterou jinak považuji za velmi přínosnou a použitelnou pro případný dílčí výzkum.

4. Vyjádření k práci

Opět je vhodné konstatovat, že posuzovaná práce byla obhájena jako disertační práce na PF UK a nyní je podána žádost o její uznání za práci rigorozní. Hlavní vyjádření oponenta se tedy má týkat jednak tématu, jednak rozsahu a formální stránky práce a následujících bodů: a) Téma odpovídá zařazení do oboru právní historie. B) Oponovaná práce formálně rozsahově odpovídá požadavkům kladeným na rigorozní práce, má podle údajů v práci uvedených 389 237 znaků včetně mezer, což daleko přesahuje požadovaných 180 000 znaků včetně mezer, byť, jak již bylo zmíněno, část textu jde snad na první pohled nad rámec názvu práce. Je však třeba říci, že právě k vyvození závěrů je vhodné poznat i porozumět celému kontextu právnické dvouletky, vlivu osobností i orgánů a tehdejšího přístupu na konečnou podobu činnosti politické komise i jednotlivých výstupů z ní. c) Obhajoba disertační práce, předkládané nyní k uznání za práci rigorozní, byla hodnocena prospěla, disertační práce byla tedy úspěšně obhájena. d) Práce podle sdělení rigorozantky nebyla doplněna po obhajobě disertační práce žádnými dodatky, jde o původní text disertační práce. e) Obsah práce není zastaralý. Práce zajímavě a formálně i logicky vhodným způsobem zpracovává významné právněhistorické téma, které má však význam i pro obory ústavního práva (legislativní proces) a propedeutiku jednotlivých oborů platného práva, kterých se práce politické komise dotýkala. f) Kol. Frantalová zúročila v práci svůj dřívější vědecký výzkum a prokázala dostatečnou odbornou znalost i samostatné tvůrčí schopnosti pro vytvoření rigorozní kvalifikační práce z tématickém okruhu právní historie, ve kterém je práce posuzována jako rigorozní. Velmi vyzvednout lze především práci s archivními prameny, byť na základě nich snad mohly být položeny ještě některé otázky či provedena konceptualizace. To je však již zcela legitimní záležitostí licence a rozhodnutí autora/ky práce. U připomínek je možné odkázat na posudky oponentů k disertační práci. Několik bude ještě zmíněno níže.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce vymezené jako „ <i>hlubší studie a přiblížení činnosti politické komise v průběhu rekodifikačních prací včetně jejího zasazení do hlubšího kontextu rekodifikací v československé republice a prokázání skutečnosti, že politická komise fakticky a zásadním způsobem ovlivnila finální podobu těchto právních předpisů.</i> “ byly splněny.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce je předkládána k uznání za rigorozní, tedy kritérium samostatnosti při zpracování tématu a zhodnocení z hlediska plagiátorství je třeba posuzovat podle zhodnocení v posudcích a v systému k disertační práci. Podle údajů oponentů

	disertační práce by měla být v tomto ohledu tato práce v pořádku.
Logická stavba práce	Práce je postavena poměrně logicky, byť s výhradou vhodnosti zařadit některé dokumenty do přílohy.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Jak již bylo uvedeno výše, autorka vychází z primárních i sekundárních zdrojů i z právních předpisů. V seznamu zdrojů má rozsáhlé archivní summy. V seznamu zdrojů je i zahraniční literatura, která by snad mohla být více zrcadlena v textu samém. Citace jsou odpovídající požadavkům na kvalifikační práci tohoto typu. Bylo by nicméně možné doplnit některé další tituly, ať již zmíněné memoáry doplňující informace k členům politické komise nebo obsáhlou publikaci Komunistické právo v Československu. Kapitoly z dějin bezpráví. Konečně autorka opoměla např. diplomové práce z Brna z 80. let 20. století týkající se právnické dvouletky.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza ve vztahu k textu je na přiměřené úrovni.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce v zásadě odpovídá požadavkům na rigorozní práci, nicméně, pravděpodobně v důsledku tvůrčího chvatu při dokončování lze mít k ní jisté připomínky. Např. zcela absentuje stránkování lichých stránek. Na některých stranách text tvoří jeden souvislý, jednolitý celek bez odstavců, což ztěžuje orientaci v četbě. Bývá dobrým zvykem, aby kapitola začínala na samostatné stránce. V textu se objevují rovněž překlepy, kupříkladu na s. 47 je uveden dr .Dressler jako Dresssler s třemi s. Jak již bylo uvedeno výše, lze doporučit některé texty zařadit spíše do příloh. Práce je zpracována graficky v souladu s požadavky kladenými Univerzitou Karlovou, potažmo její Právnickou fakultou na kvalifikační práce. Tabulka je v pořádku. Čísla odkazující na poznámky pod čarou by měla být psána horním indexem.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je psána čtivě a stylisticky správně.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

K posuzovanému textu lze mít několik drobných připomínek, jež však nikterak nesnižují kvalitu posuzované práce. Např. zajímavým by mohlo být srovnání vlivu politické komise na předpisy vycházející z gesce ministerstva spravedlnosti ku přípravě správního zákona v gesce ministerstva vnitra, kdy dokonce vznikla i osnova tohoto zákona, která nakonec ovšem nebyla přijata. Stejně tak jedna subkapitola či alespoň zmínka práce např. mohla být věnována srovnání vlivu politické komise s legislativním procesem rekonstrukcí v zahraničí (např. v Polsku). To by mohlo např. zodpovědět otázku, zda koncepce vlivu politické komise byla československým specifickým anebo spíše naopak vlivem přišedším zvenku.

V práci nalezne pozorný čtenář některé nepřesnosti či okamžiky, kdy mohlo dojít k vypořádání se s vícero pohledy na danou problematiku. Rada z nich se přitom netýká činnosti politické komise jako takové, nýbrž právě spíše konotací právnické dvouletky. Např. již na s. 6 se píše o socialistickém Československu a na s. 8 o premisách socialistického práva. Přitom v období právnické dvouletky je použití těchto adjektiv nepřesné a lze hovořit spíše o lidově demokratickém Československu a právu (viz k tomu dobové právní předpisy, ale rovněž teoreticky publikace Ch. Brenner Mezi východem a západem). Hovořit na s. 11 o recepční normě je nepřesné, když recepční zákon obsahoval několik norem právní a správní kontinuity. Bylo by dobré zmínit, že není zcela přesné tvrzení, že: „Nově dochází k odmítání dělení práva na veřejné a soukromé.“ (s. 31). Dělení práva na veřejné a soukromé neexistovalo v zásadě až do osvícenství, odmítal je např. O. von Gierke nebo ryzí nauka právní. Nakonec lze říci, že i kategorizace druhů vlastnictví není nové (byť bylo v období 1948 – 1989 oproti předchozím svěbytné), když i římské právo rozlišovalo pozemky v Itálii a mimo Itálii a středověké právo upravovalo zase dělené vlastnictví atd. U úlohy Národního shromáždění (s. 122 – 124) by bylo možné např. ještě zmínit dobovou teorii upřednostňující rousseauovskou koncepci jednoty moci, která formálně preferovala normotvorné orgány oproti moci výkonné a soudní, když na druhou stranu skutečně Národní shromáždění vykonávalo velmi omezený faktický vliv na konečnou podobu právních předpisů, což ostatně reflektovala i malá diskuze nad návrhy zákonů, jež se zračí v dobových stenoprotokolech. S nimi kol. Frantalová významně pracovala.

Doporučení/nedoporučení práce k uznání za práci rigorozní.	Doporučuji práci k uznání.
---	----------------------------

V Praze dne 3.6.2021.

Doc. JUDr. Jiří Šouša, Ph.D.
oponent/oponentka